

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18504
Tarih : 17.06.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Mehmet Rüşti TİRYAKI
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme , Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Adalet
Tarih: 19-6-2026	Esas No: 2/3728

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
17 Haziran 2026
Numara:

T B M M GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
17 Haziran 2026
No: 1878679

GENEL GEREKÇE

Anayasayı 2'nci maddesinde devletin temel nitelikleri arasında sayılan sosyal hukuk devleti ilkesi ile 17'nci maddesinde güvence altına alınan "yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı" devletin adalet ve infaz sistemini kurgularken temel alması gereken en üst normlardır. Kişi özgürlüğünün kanunlar çerçevesinde devlet eliyle kısıtlanması o kişinin yaşamını idame ettirebilmesi için gerekli asgari fiziki koşulların sağlanması sorumluluğunu da mutlak surette devletlere yüklemektedir.

Halihazırda yürürlükte olan 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Kanununun 2'nci maddesi, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutukluların iase (yiyecek) bedellerini ödemekle yükümlü olduğunu düzenlemektedir. İlgili yasada 2001 yılında yapılan değişiklikle ödeme gücü olmayanlardan ve işyurtlarında çalışanlardan bu bedelin alınmayacağı hükme bağlanmış olsa da yasanın kendisi beslenme hakkını bir insan hakkı veya kamu yükümlülüğü olmaktan çıkarıp devleti alacaklı kılan bir borçlandırıcı işleme dönüştürmektedir. Fiziki özgürlüğü olmayan, serbestçe çalışma ve gelir elde etme imkânı bulunmayan yurttaşların hayatta kalması için elzem olan yiyecek masraflarından sorumlu tutulması insan onuruyla ve çağdaş infaz hukuku ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. Özgürlüğü kısıtlama yetkisini kullanan devletler kişinin yaşamını borçlandırmadan idame ettirme sorumluluğunu da üstlenmek zorundadır.

Uygulamada "ödeme gücü olmama" halinin tespiti mülki amirlikler ve kurum yönetimleri üzerinde devasa bir bürokratik iş yükü oluşturduğundan bu tespitlerin objektif kriterlerden uzak ve hantal yapısı nedeniyle hakkaniyete aykırı tahakkuklar doğmaktadır.

Bu kanun teklifi ile insan onuru, eşitlik ve sosyal devlet ilkeleriyle çelişen bu arkaik yiyecek bedeli uygulamasına son verilmesi ve ceza infaz kurumlarındaki beslenme giderlerinin devlet bütçesinden karşılanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- 2548 sayılı Kanunun başlığında yer alan “mahkûmlara ödettirilecek yiyecek bedelleri” ibaresi teklifin amacı doğrultusunda kanun başlığından çıkarılmış; başlık, yürürlükte kalacak harç hükümleriyle uyumlu hale getirilmiştir.

MADDE 2- Maddeyle hükümlü ve tutuklulara sağlanan yiyecek bedelinin tahakkuk ettirilmesine ve tahsiline dayanak oluşturan 2548 sayılı Kanunun 2’nci maddesi yürürlükten kaldırılarak ceza infaz kurumlarındaki temel gıda ihtiyaçlarının münhasıran devlet tarafından karşılanması ve kişisel borçlandırma uygulamasına son verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3- 2548 sayılı Kanunun 3’üncü maddesi yiyecek bedellerinin tahsiline ilişkin ibarelerden arındırılarak yalnızca Kanun kapsamında alınacak harçların makbuz karşılığı tahsil edilmesini düzenleyecek şekilde yeniden yazılmıştır.

MADDE 4- Yiyecek bedelinin yıllara sâri mübayaâ fiyatı üzerinden hesaplanma usulünü düzenleyen 4’üncü madde asıl borçlandırma maddesinin yürürlükten kalkmasıyla dayanaksız kalacağından yasa metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- Maddeyle Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tahakkuk ettirilmiş olsa dahi henüz tahsil edilmemiş işe bedellerinin ve bunlara bağlı faiz, gecikme zammı, fer’i alacak ve takip giderlerinin terkin edilmesi sağlanmıştır.

MADDE 6- İkincil mevzuatın bu Kanuna uyumlu hale getirilmesi için altı aylık süre düzenlenmiş bu süre içinde Kanuna aykırı yönetmelik hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilerek normlar hiyerarşisine uygunluk sağlanmıştır.

MADDE 7- Yürürlük maddesidir.

MADDE 8- Yürütme maddesidir.

**CEZA EVLERİYLE MAHKEME BİNALARI İNŞASI KARŞILIĞI OLARAK
ALINACAK HARÇLAR VE MAHKÛMLARA ÖDETTİRİLECEK YIYECEK
BEDELLERİ HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1- 30/6/1934 tarihli ve 2548 sayılı Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar ve Mahkûmlara Ödettirilecek Yiyecek Bedelleri Hakkında Kanunun başlığı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Ceza Evleriyle Mahkeme Binaları İnşası Karşılığı Olarak Alınacak Harçlar Hakkında Kanun”

MADDE 2- 2548 sayılı Kanunun 2’nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3- 2548 sayılı Kanunun 3’üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bu Kanun gereğince alınacak harçlar makbuz karşılığı tahsil olunur.”

MADDE 4- 2548 sayılı Kanunun 4’üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5- Bu Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibariyle 2548 sayılı Kanunun mülga 2’nci ve 4’üncü maddeleri kapsamında tahakkuk ettirilmiş olup henüz tahsil edilmemiş yiyecek bedelleri ile bunlara bağlı gecikme zammı, faiz, fer’i alacak ve takip giderlerinin tahsilinden vazgeçilir.

Bu alacaklar için başlatılmış idari takipler ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamında yürütülen tahsil işlemleri başka bir işleme gerek kalmaksızın sona erer. İlgili tahsil daireleri bu madde kapsamındaki kayıtları terkin eder ve haciz, bloke ve benzeri takyidatlar en geç bir ay içinde kaldırılır.

MADDE 6- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde ilgili yönetmelikler bu Kanuna uygun hale getirilir. Bu süre içinde, bu Kanuna aykırı yönetmelik hükümleri uygulanmaz.

MADDE 7- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.